

Nr 87.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1931 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om utredning och förslag rörande inrättande av en fond för räntefria jordbrukslån för Norrland.

(1:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen nr 10 i första kammaren av herr *Johansson, Johan Peter*, och nr 15 i andra kammaren av herr *Olofsson*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande inrättande av en fond för räntefria jordbrukslån för Norrland.

Beträffande de skäl, som åberopas såsom stöd för denna hemställan, får utskottet hänvisa till motionerna.

Över motionerna har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttranden av statskontoret och lantbruksstyrelsen, vilka yttranden såsom *bilaga* fogats vid detta utlåtande.

Motionärernas framställning avser, att statsmedel i form av räntefria, kortfristiga lån måtte ställas till förfogande för att vid de tillfällen, då kapitalbrist hos jordbruket i allmänhet gör sig gällande, särskilt under årets två sista och fyra första månader, bringa det norrländska jordbruket ett välbehövt stöd. Såsom motiv för denna säraktion till det norrländska jordbrukets fördel anföra motionärerna, att de åtgärder, som från statsmakternas sida hittills vidtagits till jordbrukets främjande, under nu rådande kristid varit av jämförelsevis ringa betydelse för dem, som bedriva jordbruk i Norrland och i vissa fall till och med vållat dessa jordbruk bördor i stället för lättnader. Detta gäller enligt motionärernas förmenande framför allt i fråga om de åtgärder, som på sista tiden vidtagits till spannmålsodlingens främjande.

Motionernas innebörd.

Ehuru utskottet behjärtar motionärernas syfte att bereda det norrländska jordbruket stöd under nu rådande svåra konjunktioner, har utskottet dock icke kunnat undgå känna stark tveksamhet mot motionärernas förslag. På sätt lantbruksstyrelsen framhållit skulle det innebära tillskapan- det av en helt ny form för statsbidrag till jordbrukets stödjande och såsom styrelsen jämväl antytt skulle detta kunna medföra konsekvenser — även utanför jordbrukets område — som äro svåra att överblicka. I lik-

Utskottet.

het med statskontoret kan utskottet därför icke finna ett statsingripande av denna art tillrådligt. Visserligen utmynnar framställningen endast i en anhållan om utredning, men med den principiella uppfattning i frågan, som utskottet sålunda hyser, anser sig utskottet dock icke kunna biträda denna hemställan helst som utskottet finner uppenbart att varken vad i motionen anföres eller vad som förekommer i lantbruksstyrelsens yttrande gärna kan anses utgöra tillräcklig grundval för en anhållan om utredning i den föreslagna riktningen.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I:10 och II:15 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 maj 1931.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 86.

Reservation

av herrar *Tjällgren* och *Andersson* i Grimbo, som ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen med anledning av motionerna I:10 och II:15 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande inrättande av en fond för räntefria jordbrukslån för Norrland.

Bilaga.*Kungl. lantbruksstyrelsen.*

Till riksdagens jordbruksutskott.

Sedan till eder remitterats två likalydande, inom riksdagen av herr J. P. Johansson och herr Olofsson väckta motioner (I:10 och II:15) angående avlåtande till Kungl. Maj:t av skrivelse med anhållan om utredning och förslag rörande inrättande av en fond för räntefria jordbrukslån för Norrland, har kungl. lantbruksstyrelsen anbefallts att till eder däröver avgiva yttrande.

Med anledning härav får lantbruksstyrelsen anföra följande.

Motionärernas framställning avser, att statsmedel i form av räntefria, kortfristiga lån i större omfattning måtte ställas till förfogande för att vid de tillfällen, då kapitalbrist hos jordbruket i allmänhet gör sig gällande, särskilt under årets två sista och fyra första månader, bringa det norrländska jordbruket ett välbehövt stöd. Såsom motiv för denna säraktion till det norrländska jordbrukets fördel anföra motionärerna, att de åtgärder, som från statsmakternas sida hittills vidtagits till jordbrukets främjande, under nu rådande kristid varit av jämförelsevis ringa betydelse för dem, som bedriva jordbruk i Norrland och i vissa fall till och med vållat dessa jordbruk bördor i stället för lättnader. Detta gäller enligt motionärernas förmenande framför allt i fråga om de åtgärder, som på sista tiden vidtagits till spannmålsodlingens främjande.

Det synes lantbruksstyrelsen uppenbart, att vissa av de statliga åtgärder, som vidtagits till spannmålsodlingens och sockerbetsodlingens främjande, icke äro ägnade att i någon avsevärd grad gagna det norrländska jordbruket. Emellertid torde samma synpunkt med skäl kunna göras gällande i fråga om en avsevärd del av landets övriga jordbrukare, för vilka brödsädesprisen sakna ekonomisk betydelse och som icke äro i tillfälle att odla sockerbetor. Därest särskilda åtgärder vidtagas i syfte att under sådan motivering bringa det norrländska jordbruket särskilda ekonomiska fördelar på föreslaget eller liknande sätt, torde med fog dylika anspråk kunna komma att resas jämväl från andra delar av landet. Redan detta förhållande gör, att lantbruksstyrelsen måste ställa sig i viss mån tveksam angående möjligheten att utan allt för vittgående statsekonomiska konsekvenser beträda den av motionärerna föreslagna vägen.

Genom åtgärder av den art, varom här är fråga, skulle dessutom enligt lantbruksstyrelsens mening en ny form av statsbidrag tillskapas, eller bidrag utan någon som helst motprestation, till jordbrukets egentliga driftskostnader, vartill räntor å rörelsekapitalet givetvis måste räknas. Det kan enligt lantbruksstyrelsens förmenande tänkas, att detta skulle komma att medföra konsekvenser jämväl utanför jordbrukets område, förhållanden som lantbruksstyrelsen dock saknar möjlighet att överblicka, men som givetvis bidraga till styrelsens tveksamhet om lämpligheten att tillmötesgå motionärernas förslag.

Då motionärernas hemställan emellertid utmynnar i en begäran om utredning i fråga och lantbruksstyrelsen i det krisläge, vari jordbruket för närvarande befinner sig, finner eventuellt möjliga åtgärder till un-

derlättande av jordbrukets kapitalanskaffning väl befogade, anser styrelsen sig, under förutsättning att vid en eventuell utredning ovan anförda synpunkter bliva beaktade, böra tillstyrka motionerna.

Stockholm den 4 mars 1931.

ERIK INSULANDER.

Georg von Zweigbergk.

Kungl. statskontoret.

Till riksdagens jordbruksutskott.

Genom beslut den 6 nästlidne februari har Kungl. Maj:t anbefallt statskontoret att till riksdagens jordbruksutskott avgiva yttrande över följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen:

C) I: 10 och II: 15, likalydande, om utredning och förslag rörande inrättande av en fond för räntefria jordbrukslån för Norrland;

I anledning härav får statskontoret med återställande av lantbruksstyrelsens till eder avlätna skrivelse, som statskontoret fått från eder motaga, anföra följande.

I de likalydande motionerna I: 10 och II: 15 har hemställts om utredning och förslag rörande inrättande av en fond för räntefria jordbrukslån för Norrland. Förslaget avser, att statsmedel skulle ställas till förfogande för utlämnande vid tider av kapitalbrist hos jordbruket av räntefria, kortfristiga lån. Motionärerna förmena, att de åtgärder, statsmakterna nu och tidigare vidtagit till jordbrukets stödjande i vårt land, för Norrlands vidkommande icke blott varit ineffektiva utan verkat till skada. Det har under sådana omständigheter synts dem rimligt och rättvist, att jordbruket i Norrland, som lede under ett hårdare tryck än landet i övrigt av den rådande depressionen på jordbrukets område, erhöile någon hjälp, varigenom detta tryck kunde lättas.

Lantbruksstyrelsen framhåller i sitt över motionerna avgivna yttrande, att vissa av de statliga åtgärder, som vidtagits till spannmålsodlingens och sockerbetsodlingens främjande, uppenbarligen icke äro ägnade att i någon avsevärd grad gagna det norrländska jordbruket, men att samma synpunkt med skäl skulle kunna göras gällande i fråga om avsevärd del av landets övriga jordbruk.

Även om de synpunkter på föreliggande fråga, vilka i motionerna framhållits, synas vara beaktansvärda, kan statskontoret emellertid icke finna ett statsingripande i förevarande avseende tillrådligt. Det skulle förvisso kunna medföra synnerligen vittgående statsekonomiska konsekvenser, vilka äro mycket svåra att överblicka.

Stockholm den 17 mars 1931.

A. E. M. ERICSSON.

Nils Spilhammar.

Carl Peyron.